ODLUKA VIJEĆA (ZVSP) 2021/1143

od 12. srpnja 2021.

o misiji Europske unije za vojno osposobljavanje u Mozambiku (EUTM Mozambique)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, a posebno njegov članak 42. stavak 4. i članak 43. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku,

budući da:

(1) Vijeće je u zaključcima od 22. travnja 2020. pružilo sveobuhvatan okvir za suradnju Unije i država članica s Mozambikom i koordinaciju s drugim dionicima. Vijeće je osobito naglasilo da je hitno potrebno posvetiti pozornost sigurnosnom i humanitarnom stanju u pokrajini Cabo Delgado pri čemu je potrebno osigurati potpuno poštovanje ljudskih prava.

(2) Politički i sigurnosni odbor (PSO) podržao je 30. ožujka 2021. politički okvir za pristup krizama u pokrajini Cabo Delgado te je smatrao da bi u kontekstu integriranog pristupa Unije krizi u pokrajini Cabo Delgado primjereno bilo djelovanje u okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) koje je usmjereno na osposobljavanje oružanih snaga Mozambika i pružanje pomoći tim oružanim snagama.

(3) Pismom od 3. lipnja 2021. predsjednik Mozambika pozdravio je raspoređivanje neizvršne misije Unije u okviru ZSOP-a u Mozambik kako bi se pomoglo u izgradnji kapaciteta obrambenih i sigurnosnih snaga Mozambika za učinkovitiji odgovor na sigurnosne i humanitarne rizike u pokrajini Cabo Delgado.

(4) Vijeće je 28. lipnja 2021. odobrilo koncept upravljanja krizama za potencijalnu misiju ZSOP-a za vojno osposobljavanje u Mozambiku, zajedno s potencijalnom mjerom pomoći za stavljanje na raspolaganje opreme koja nije vojna oprema ni platforme namijenjene za primjenu smrtonosne sile, kako bi se pružila potpora oružanim snagama Mozambika s ciljem njihova raspoređivanja u pokrajini Cabo Delgado. U tom konceptu naglašeno je da bi planirana misija ZSOP-a trebala biti jedan od alata integriranog pristupa Unije za krizu u pokrajini Cabo Delgado zajedno s potporom izgradnji mira, sprečavanjem sukoba i podupiranjem dijaloga, humanitarnom pomoći i razvojnom suradnjom, kao i promicanjem Programa o ženama, miru i sigurnosti. U tom je konceptu dodatno naglašen politički strateški cilj Unije da podupre raspoređivanje profesionaliziranih obrambenih i sigurnosnih snaga Mozambika, čime se omogućuje prisutnost odgovornih agencija za izvršavanje zakonodavstva kako bi se zaštitilo civilno stanovništvo, te da odgovornim državnim strukturama omogući da se vrate u Cabo Delgado i pružaju svoje usluge diljem te pokrajine. U tom kontekstu Vijeće prima na znanje Zajedničku komunikaciju Europske komisije i Visokog predstavnika (VP) o Akcijskom planu EU-a za rodnu ravnopravnost (GAP) III.

(5) PSO bi trebao, u okviru odgovornosti Vijeća i VP-a, provoditi politički nadzor nad misijom ZSOP-a za vojno osposobljavanje u Mozambiku (EUTM Mozambique) i strateški usmjeravati misiju EUTM Mozabique te donositi odgovarajuće odluke u skladu s člankom 38. trećim stavkom Ugovora o Europskoj uniji (UEU).

(6) Potrebno je u pregovorima dogovoriti i sklopiti međunarodne sporazume koji se odnose na status jedinica i osoblja pod vodstvom Unije te na sudjelovanje trećih država u misiji EUTM Mozambique.

(7) Na temelju članka 41. stavka 2. UEU-a te u skladu s Odlukom Vijeća (ZVSP) 2021/509 ([1]) o uspostavi Europskog instrumenta mirovne pomoći operativne izdatke koji nastanu na temelju ove Odluke, a koji imaju implikacije u području vojske ili obrane, snose države članice.

([1]) Odluka Vijeća (ZVSP) 2021/509 od 22. ožujka 2021. o uspostavi Europskog instrumenta mirovne pomoći i o stavljanju izvan snage Odluke (ZVSP) 2015/528 (SL L 102, 24.3.2021., str. 14.).

(8) U skladu s člankom 5. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog UEU-u i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU), Danska ne sudjeluje u pripremi i provedbi odluka i djelovanja Unije koji imaju implikacije u području obrane. Stoga Danska ne sudjeluje u donošenju ove Odluke, ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje te ne sudjeluje u financiranju ove operacije,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Misija

1. Unija provodi misiju za vojno osposobljavanje u Mozambiku (EUTM Mozambique) radi pružanja potpore učinkovitijem i djelotvornijem odgovoru oružanih snaga Mozambika na krizu u pokrajini Cabo Delgado u skladu s pravom o ljudskim pravima i međunarodnim humanitarnim pravom.

2. Strateški je cilj misije EUTM Mozambique pružiti potporu izgradnji kapaciteta jedinica oružanih snaga Mozambika odabranih za sastavljanje budućih snaga za brzi odgovor kako bi te jedinice razvile potrebne i održive kapacitete za ponovnu uspostavu sigurnosti i zaštite u pokrajini Cabo Delgado.

3. U tu svrhu misija EUTM Mozambique:

(a) pruža odabranim jedinicama oružanih snaga Mozambika i njihovom vodstvu vojno osposobljavanje, uključujući operativnu pripremu, specijalizirano osposobljavanje, među ostalim i o borbi protiv terorizma, te osposobljavanje i obrazovanje u području poštovanja prava o ljudskim pravima i međunarodnog humanitarnog prava, među ostalim i u području zaštite civila, kao i osposobljavanje i obrazovanje o poštovanju vladavine prava;

(b) pruža potporu razvoju zapovjednih i nadzornih struktura i mehanizama snaga za brzi odgovor, primjerice održivog operativnog ciklusa, i osposobljava vodstvo snaga za brzi odgovor za obavljanje njegovih dužnosti u skladu s njihovim operativnim ciljem;

(c) ako se u okviru programa osposobljavanja mjerom pomoći Unije stavlja na raspolaganje oprema koja nije vojna oprema ni platforme namijenjene za primjenu smrtonosne sile, osposobljava odabrane jedinice za pravilnu upotrebu i održavanje takve opreme;

(d) u bliskoj koordinaciji i uz savjetovanje s tijelima Mozambika uspostavlja ciklus upravljanja znanjem kako bi se pratilo ponašanje jedinica koje su prošle osposobljavanje nakon što ih se razmjesti u pokrajinu Cabo Delgado i procijenilo poštuju li pravo o ljudskim pravima i međunarodno humanitarno pravo.

4. Misija EUTM Mozambique doprinosi svijesti u Uniji o sigurnosnom stanju u Mozambiku, osobito u pokrajini Cabo Delgado. Pruža stručno znanje i savjete o vojnim pitanjima delegaciji Unije u Maputu.

5. Misija EUTM Mozambique koordinira se s delegacijom Unije u Maputu, Ujedinjenim narodima (UN) i nevladinim organizacijama prisutnima u Mozambiku, posebno kako bi se kao potpora misiji provela rodna politika i politika ljudskih prava te osigurala usklađenost s potporom Unije u drugim relevantnim područjima.

Članak 2.

Imenovanje zapovjednika misije EU-a i zapovjednika snaga misije EU-a

1. Direktor službe za vojno planiranje i provođenje (MPCC) zapovjednik je misije EUTM Mozambique.

2. Brigadni general Nuno LEMOS PIRES imenuje se zapovjednikom snaga misije EU-a za misiju EUTM Mozambique.

Članak 3.

Određivanje sjedišta misije

1. MPCC je statička zapovjedna i nadzorna struktura na strateškoj vojnoj razini, smještena izvan područja operacija, odgovorna za operativno planiranje i vođenje misije EUTM Mozambique.

2. Sjedište snaga misije EUTM Mozambique nalazi se u Mozambiqueu, a djeluje pod zapovjedništvom zapovjednika snaga misije EU-a.

3. Jedinica za potporu sjedištu snaga misije, koja se nalazi u Bruxellesu, djeluje u okviru MPCC-a sve dok on ne postigne potpunu operativnu sposobnost.

Članak 4.

Planiranje i početak misije EUTM Mozambique

Odluku o pokretanju misije EUTM Mozambique donosi Vijeće nakon odobrenja plana misije i pravilâ vojnog djelovanja za misiju EUTM Mozambique.

Članak 5.

Politički nadzor i strateško usmjeravanje

1. PSO, pod odgovornošću Vijeća i VP-a, provodi politički nadzor nad misijom EUTM Mozambique i strateški usmjerava misiju EUTM Mozambique. Vijeće ovlašćuje PSO za donošenje odgovarajućih odluka u skladu s člankom 38. UEU-a. To ovlaštenje uključuje ovlasti za izmjenu planskih dokumenata, među ostalim i plana misije i zapovjednog lanca. To ovlaštenje također uključuje ovlasti za donošenje odluka o imenovanju budućih zapovjednika snaga misije EU-a. Vijeće je i dalje ovlašteno za odlučivanje o ciljevima, opsegu i prestanku misije EUTM Mozambique, kao i o općim uvjetima provedbe njezinih zadaća.

2. PSO redovito izvješćuje Vijeće.

3. PSO redovito prima izvješća predsjednika Vojnog odbora EU-a (EUMC) o provođenju misije EUTM Mozambique. PSO može prema potrebi pozvati zapovjednika misije EU-a i zapovjednika snaga misije EU-a na svoje sastanke.

Članak 6.

Vojno usmjeravanje

1. EUMC prati pravilnu provedbu misije EUTM Mozambique koja se provodi pod odgovornošću zapovjednika misije EU-a.

2. EUMC redovito prima izvješća zapovjednika misije EU-a. EUMC može prema potrebi pozvati zapovjednika misije EU-a i zapovjednika snaga misije EU-a na svoje sastanke.

3. Predsjednik EUMC-a djeluje kao glavna osoba za kontakt sa zapovjednikom misije EU-a.

Članak 7.

Usklađenost odgovora Unije i koordinacija

1. VP osigurava provedbu ove Odluke i njezinu usklađenost s vanjskim djelovanjem Unije u cjelini, uključujući razvojne programe Unije i humanitarnu pomoć Unije.

2. Ne dovodeći u pitanje zapovjedni lanac, zapovjednik snaga misije EU-a prima lokalne političke smjernice od voditelja delegacije Unije u Mozambiku.

3. Misija EUTM Mozambique koordinira svoje aktivnosti s bilateralnim aktivnostima država članica u Mozambiku, kao i s drugim međunarodnim akterima u regiji, osobito s UN-om, Afričkom unijom (AU) i Južnoafričkom razvojnom zajednicom (SADC), s bilateralnim akterima, među kojima su Sjedinjene Američke Države, i s ključnim regionalnim akterima.

Članak 8.

Sudjelovanje trećih država

1. Ne dovodeći u pitanje autonomiju Unije u odlučivanju i njezin jedinstveni institucionalni okvir, a u skladu s relevantnim smjernicama Europskog vijeća, treće države mogu biti pozvane na sudjelovanje u misiji EUTM Mozambique.

2. Vijeće ovlašćuje PSO za pozivanje trećih država da ponude doprinose i za donošenje odgovarajućih odluka o prihvaćanju predloženih doprinosa, na preporuku zapovjednika misije EU-a, nakon savjetovanja sa zapovjednikom snaga misije EU-a, i EUMC-a.

3. Detaljni načini sudjelovanja trećih država obuhvaćeni su sporazumima sklopljenima na temelju članka 37. UEU-a te u skladu s postupkom utvrđenim u članku 218. UFEU-a. Ako su Unija i treća država sklopile sporazum o utvrđivanju okvira za sudjelovanje te treće države u misijama Unije za upravljanje kriznim situacijama, odredbe takvog sporazuma primjenjuju se u kontekstu misije EUTM Mozambique.

4. Treće države koje daju značajne vojne doprinose misiji EUTM Mozambique imaju ista prava i obveze u pogledu svakodnevnog upravljanja misijom EUTM Mozambique kao i države članice koje sudjeluju u misiji EUTM Mozambique.

5. Vijeće ovlašćuje PSO za donošenje odgovarajućih odluka o uspostavi odbora doprinositeljâ ako treće države daju značajne vojne doprinose.

Članak 9.

Status osoblja pod vodstvom EU-a

Status jedinica i osoblja pod vodstvom EU-a, uključujući povlastice, imunitete i dodatna jamstva potrebna za ispunjavanje i neometano funkcioniranje njihove misije, predmet je sporazuma sklopljenog na temelju članka 37. UEU-a te u skladu s postupkom utvrđenim u članku 218. UFEU-a.

Članak 10.

Financijski aranžmani

1. Zajedničkim troškovima misije EUTM Mozambique upravlja se u skladu s Odlukom (ZVSP) 2021/509.

2. Referentni iznos za zajedničke troškove misije EUTM Mozambique iznosi 15 160 000 EUR. Postotak referentnog iznosa iz članka 51. stavka 2. Odluke Vijeća (ZVSP) 2021/509 iznosi 30 % za preuzete obveze i 15 % za plaćanja.

Članak 11.

Projektna jedinica

1. Misija EUTM Mozambique može imati projektnu jedinicu za utvrđivanje i provedbu neizvršnih projekata. EUTM Mozambique, prema potrebi, koordinira, olakšava i pruža savjete o projektima koje provode države članice i treće države, u okviru njihove odgovornosti, u područjima povezanima s mandatom misije te radi potpore njezinim ciljevima.

2. Podložno stavku 3. zapovjednik misije EU-a ovlašten je zatražiti financijske doprinose od država članica ili od trećih država radi provedbe neizvršnih projekata za koje je utvrđeno da na dosljedan način nadopunjuju druga djelovanja misije EUTM Mozambique. U tom slučaju administrator za operacije Europskog instrumenta mirovne pomoći, nakon odobrenja Odbora osnovanog Odlukom (ZVSP) 2021/509, s tim državama sklapa dogovor, koji ponajprije obuhvaća posebne postupke za rješavanje pritužbi trećih strana u pogledu štete nastale zbog radnji ili propusta zapovjednika misije EU-a pri korištenju financijskih doprinosa koje su pružile te države.

3. Unija ili VP ni pod kojim okolnostima ne odgovaraju državama članicama koje daju doprinose zbog radnji ili propusta zapovjednika misije EU-a pri korištenju financijskih doprinosa koje su pružile te države.

4. PSO odlučuje o prihvaćanju financijskog doprinosa trećih država projektnoj jedinici.

Članak 12.

Dostava informacija

1. VP je ovlašten da, ako je to primjereno i u skladu s potrebama misije EUTM Mozambique, trećim državama povezanima s ovom Odlukom dostavi klasificirane podatke EU-a koji su nastali za potrebe misije EUTM Mozambique, u skladu s Odlukom Vijeća 2013/488/EU ([2]) i to:

(a) do stupnja tajnosti predviđenoga u primjenjivim sporazumima o sigurnosti podataka sklopljenima između Unije i dotične treće države; ili

(b) do stupnja tajnosti „CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL" u ostalim slučajevima.

2. VP je također ovlašten da u skladu s operativnim potrebama misije EUTM Mozambique UN-u, AU-u, SADC-u i Sjedinjenim Američkim Državama dostavi klasificirane podatke EU-a do stupnja tajnosti „RESTREINT UE/EU RESTRICTED" koji su nastali za potrebe misije EUTM Mozambique, u skladu s Odlukom 2013/488/EU. U tu svrhu sastavljaju se potrebni dogovori između VP-a i nadležnih tijela UN-a, AU-a, SADC-a i Sjedinjenih Američkih Država.

3. U slučaju posebne i neodgodive operativne potrebe VP je također ovlašten da državi domaćinu dostavi klasificirane podatke EU-a do stupnja tajnosti „RESTREINT UE/EU RESTRICTED" koji su nastali za potrebe misije EUTM Mozambique, u skladu s Odlukom 2013/488/EU. U tu svrhu sastavljaju se dogovori između VP-a i nadležnih tijela države domaćina.

4. VP je ovlašten da trećim državama povezanima s ovom Odlukom dostavi sve neklasificirane dokumente EU-a koji su povezani s raspravama Vijeća o misiji EUTM Mozambique i za koje vrijedi obveza čuvanja profesionalne tajne na temelju članka 6. stavka 1. Poslovnika Vijeća ([3]).

5. VP može delegirati ovlasti iz stavaka od 1. do 4., kao i mogućnost sklapanja dogovorâ iz stavaka 2. i 3., osoblju Europske službe za vanjsko djelovanje, zapovjedniku misije EU-a ili zapovjedniku snaga misije EU-a.

Članak 13.

Stupanje na snagu i prestanak

1. Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

2. Misija EUTM Mozambique završava dvije godine nakon što dosegne potpunu operativnu sposobnost.

([2]) Odluka Vijeća 2013/488/EU od 23. rujna 2013. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 274, 15.10.2013., str. 1.).

([3]) Odluka Vijeća 2009/937/EU od 1. prosinca 2009. o donošenju Poslovnika Vijeća (SL L 325, 11.12.2009., str. 35.).

3. Ova se Odluka stavlja izvan snage od dana zatvaranja sjedišta misije EUTM Mozambique u skladu s odobrenim planovima za prestanak misije EUTM Mozambique te ne dovodeći u pitanje postupke u vezi s revizijom i financijskim izvještavanjem misije EUTM Mozambique, utvrđene u Odluci (ZVSP) 2021/509.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2021.

Za Vijeće
Predsjednik
J. BORRELL FONTELLES